

Evaluering av nasjonale kompetansetjenester 2015

Kriterier i denne evalueringen bygger på regelverk fastsatt i forskrift om godkjenning av sykehus, bruk av betegnelsen universitetssykehus og nasjonale tjenester i spesialisthelsetjenesten av 17. desember 2010, kapittel 4, og tilhørende veileder om Godkjenning av nasjonale tjenester i spesialisthelsetjenesten, sist revidert 1. mai 2014.

Navn på tjenesten:	Nasjonal kompetansetjeneste for tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelavhengige														
Lokalisering:	Oslo universitetssykehus HF														
Tjenestens innhold: Nasjonale kompetansetjenester er et virkemiddel for å bygge opp og spre kompetanse innenfor et spesifikt fagområde. Det skal utarbeides en kort beskrivelse (inntil 100 ord) av tjenestens innhold, formål og avgrensning. Beskrivelsen skal være forståelig for brukere og publikum generelt.															
<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Ja</th> <th>Nei</th> <th>Ikke oppgitt</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Er tjenestens innhold, formål og avgrensning tilstrekkelig beskrevet?</td> <td>X</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>					Ja	Nei	Ikke oppgitt	Er tjenestens innhold, formål og avgrensning tilstrekkelig beskrevet?	X						
	Ja	Nei	Ikke oppgitt												
Er tjenestens innhold, formål og avgrensning tilstrekkelig beskrevet?	X														
Kommentar: Det er forutsatt at alle godkjente nasjonale tjenester i spesialisthelsetjenesten er kjent og likeverdig tilgjengelig for alle potensielle brukere. Dette omfatter både pasienter, pårørende helsepersonell og publikum for øvrig. Som ledd i dette er det utarbeidet en beskrivelse av den enkelte godkjente nasjonale tjeneste. Tjenestens beskrivelse er revidert i 2015.															
Kvalitetssystem: Formålet med å etablere en nasjonal kompetansetjeneste, er å utvikle og heve kvaliteten på de leverte tjenestene i hele utrednings- og behandlingsforløpet. For å kunne ivareta dette skal nasjonale kompetansetjenester etablere system for å kunne overvåke behandlingsresultater innenfor kompetansetjenestens ansvarsområde. Dette kan gjøres for eksempel ved bruk av medisinske kvalitetsregistre og biobanker mv.															
<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Ja</th> <th>Nei</th> <th>Ikke oppgitt</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Er det etablert et system for å overvåke behandlingsresultater?</td> <td>X</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Er det knyttet kvalitetsregister eller biobank til tjenesten?</td> <td>X</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>					Ja	Nei	Ikke oppgitt	Er det etablert et system for å overvåke behandlingsresultater?	X			Er det knyttet kvalitetsregister eller biobank til tjenesten?	X		
	Ja	Nei	Ikke oppgitt												
Er det etablert et system for å overvåke behandlingsresultater?	X														
Er det knyttet kvalitetsregister eller biobank til tjenesten?	X														
Kommentar: Det vises til årlig statusundersøkelse-LAR. Direktoratet oppfatter at dette verktøyet er egnet til å overvåke behandlingsresultater innenfor denne del av tjenestens ansvarsområde. Det jobbes med et nasjonalt kvalitetsregister for behandling av skadelig bruk/avhengighet av rusmidler ved															

Helse Stavanger. Tjenesten tar sikte på å etablere en felles strategi innen TSB for å få på plass felles kvalitetsregistre.

Under kvalitetsverktøy vises det til LAR-statusrapport. Direktoratet gjør oppmerksom på at dette ikke er et godkjent nasjonalt medisinsk kvalitetsregister. Kun de medisinske kvalitetsregistre som er godkjent av Helsedirektoratet kan bruke benevnelsen «nasjonale».

Forskning:

Nasjonale kompetansetjenester skal delta i forskning og etablering/opphygging og deltagelse i nasjonale og internasjonale forskningsnettverk.

Den fremste oppgaven til en kompetansetjeneste er å bygge opp og spre kompetanse. Denne kompetansen må bygge på kunnskap som er vitenskapelig dokumentert. Slik kunnskap fremskaffes gjennom forskning, kunnskapsoppsummeringer og medisinsk metodevurdering m.m. I og med at det primære mål er å bygge opp kompetanse i andre regioner, er det viktig at disse trekkes med i forskningssamarbeid og faglige nettverk.

	Ja	Nei	Ikke oppgitt
Drives det forskning ved tjenesten?	X		
Er det etablert forskningsnettverk hvor andre regioner inngår?	X		

Kommentar:

Tjenesten driver forskning. Det vises til publiserte vitenskapelige artikler og forskningsprosjekter som pågår. Flesteparten av de forskningsprosjekter som pågår involverer alle helseregioner.

Det fremgår at tverrfaglig spesialisert behandling av rusmiddelavhengige er et forskningssvakt felt. Tjenesten har derfor samlet alle universitetssykehus, kompetansetjenester og forskningssentra i et nettverk for å fasilitere et felles forskningsløft for å øke kvalitet på utredning og behandling.

Kompetansespredning:

En nasjonal kompetansetjeneste er i første rekke etablert for å bygge opp og spre kompetanse. Dette skal skje innenfor en rimelig tidshorizont. For å oppnå ønsket effekt innenfor en tidsplan, kreves et systematisk arbeid. Alle nasjonale kompetansetjenester skal derfor utarbeide en plan for kompetansespredning. En slik plan skal bygge på en analyse/karlegging av behov og virkemiddel, og er et verktøy til å oppnå tjenestens resultatmål.

	Ja	Nei	Ikke oppgitt
Har tjenesten utarbeidet en plan for kompetansespredning?	X		

Kommentar:

Tjenesten deltar i grunn-, etter- og videreutdanning av helsepersonell og rapporterer om betydelig aktivitet knyttet til kompetansespredning til helsepersonell, pasienter, pårørende og allmennheten. Tjenesten har egen nettside. Denne har mange årlige treff.

Tjenesten har en stor portefølje som er organisert i faglige nettverk og prosjekter. Denne arbeidsformen involverer andre aktører og bidrar til brukermedvirkning. Tjenesten jobber med å utvikle e-læringsprogrammer for å kunne nå flere.

Det fremgår at teknisk plattform for egen nettside er krevende. Direktoratet har registret ulike utfordringer som flere nasjonale tjenester har med teknisk plattform ifm å få til mer funksjonelle nettsider og bruk av e-læring. Dette var oppe som tema på konferansen som Helsedirektoratet arrangerte for nasjonale tjenester i desember 2015. Nasjonale tjenester som har problem med teknisk plattform må melde dette til ledelsen ved eget helseforetak.

Resultatmål:

Nasjonale kompetansetjenester etableres for å bygge opp og spre kompetanse innenfor et spesifikt fagområde innenfor en rimelig tidshorison. Kompetansetjenesten skal utarbeide resultatmål for de oppgaver som er tillagt tjenesten og et system for å dokumentere oppnådde resultat. Resultatmål for tjenesten skal være operasjonaliserbare og skal kunne måles.

	Ja	Nei	Ikke oppgitt
Er det utarbeidet resultatmål for tjenesten?	X		

Kommentar:

Det er utarbeidet resultatmål for tjenesten. Minner om at tjenesten i tråd med regelverk også skal ha på plass et system for å måle effekt av tjenestens mange tiltak som blir iverksatt.

Referansegruppe:

Det skal oppnevnes en faglige referansegrupper for alle nasjonale tjenester. Gruppens fremste oppgaver er å bidra til at de nasjonale tjenestene blir drevet i tråd med intensjonen og at de avgir årlig rapportering fra sitt arbeid. Oppgaver, sammensetning og funksjon fremgår av referansegruppens mandat og regelverk for ordningen.

	Ja	Nei	Ikke oppgitt
Er det oppnevnt referansegruppe til tjenesten?	X		
Har referansegruppen godkjent tjenestens årsrapport?	X		
Representerer leder av referansegruppen en annen helseregion enn den region hvor tjenesten er lokalisert?	X		
Er alle helseregioner representert i referansegruppen?	X		
Har referansegruppen brukerrepresentasjon?	X		
Er det vurdert deltagelse fra andre aktører i referansegruppen?	X		

Kommentar:

Tjenesten har en bredt sammensatt faglig referansegruppe. Referansegruppen har godkjent årsrapporten. Referansegruppens rapport er imidlertid svært kortfattet og denne gir ikke et bilde av hvordan den nasjonale kompetansetjenesten ivaretar sitt nasjonale ansvar. Ut fra

referansegruppens tilbakemelding synes gruppen ikke å fungere etter intensjonen.

Denne tilbakemelding ble også gitt ved evaluering for 2014. Direktoratet minnes om at det er utarbeidet et eget mandat for faglig referansegrupper. Mandatet beskriver intensjon og oppgaver for de faglige referansegruppene. Tjenesten bør vurdere om det er behov for å oppnevne ny faglig referansegruppe.

Det fremgår av årsrapporten at rus – og avhengighet ofte er komplekse tilstander som krever langvarig innsats fra både kommune- og spesialisthelsetjenesten. På bakgrunn av dette foreslår direktoratet at den faglige referansegruppen utvides med en representant fra kommunehelsetjenesten.

Helsedirektoratets vurdering og anbefaling:

Helsedirektoratets vurdering er basert på opplysninger gitt i årsrapport fra tjenesten og kommentarer gitt av den faglige referansegruppen. Vurderingstema bygger på regelverk for ordningen.

Det vises til kommentarer gitt for det enkelte punkt i denne evalueringen.

Denne nasjonale kompetansetjenesten drives i tråd med intensjonen.

Det er varslet i tråd med regelverk for etablering og drift av nasjonale tjenester at det skal gjennomføres en mer helhetlig gjennomgang av nasjonale tjenester i 2017. Tjenestens innhold, resultatmål og dokumentert effekt av tjenesten vil være sentralt for denne gjennomgangen.

Konklusjon: Tjenesten anbefales videreført